

Сидоренко М. О.,
к.мед.н., доцент, в. о. завідувача кафедри
гігієни та екології № 2, ХНМУ, м. Харків.

ГЛОБАЛЬНА ЕКОЛОГІЧНА КРИЗА ТА ПРОБЛЕМИ ВИЖИВАННЯ ЦИВІЛІЗАЦІЇ

В даній статті ми намагаємося проаналізувати сучасну екологічну ситуацію у світі та її можливі наслідки.

Термін «екологія» виник в рамках біології як частина цієї дисципліни, яка вивчає взаємодію живих організмів в залежності від стану навколишнього середовища. До деякого часу людина та інші живі істоти були складовою частиною своєї екосистеми, жили за законами Природи.

Промислова революція, сільськогосподарська діяльність людини поступово сприяли виникненню штучних екосистем які жили за своїми законами. Людина стала все більше видобувати із земних надр корисних копалин, міняючи характер навколишнього середовища. По мірі зростання чисельності населення, зростання потреб людини, все більше і більше змінюється середовище життєдіяльності.

Першими зміни в навколишньому середовищі відчули рослини і тварини, почали зникати цілі види. В біосфері в значних кількостях почали накопичуватися шкідливі речовини, які визвали зміни в популяційному здоров'ї, з'явилися екологічно зумовлені, неінфекційні захворювання які мали хронічний характер. В межах класичної екології і медицини виділилася самостійна міждисциплінарна «екологічна медицина».

В міру розвитку промисловості люди почали розуміти, що перебувати у середовищі, створеному із власних відходів вони не можуть, почали розроблятися технології, які одержали назву екологічних, виробничих технологій. Дисципліни, які стали займатися розробкою екологічних технологій стали називатися промислова екологія. В кожному технічному вузі відкрили

кафедри промислової екології, орієнтовані на види виробництва. Почалося впровадження ідеї «безвідходних виробництв» за рахунок використання відходів одного виробництва в якості сировини для другого.

Одночасно з виробничою діяльністю виникла проблема оцінки її ефективності. Тому виникла концепція ГДК – гранично допустимі норми концентрації шкідливих речовин у воді, повітрі, ґрунті, харчових продуктах... Ця діяльність зараз називається екологічним моніторингом.

Дані екологічного моніторингу, математичного моделювання показали, що фактори природного середовища набагато перевищують ГДК і вже ніколи природне середовище не відновиться. Людству уже в найближчі часи, орієнтовно в середині нинішнього століття, загрожує глобальна екологічна криза. Це буде криза продовольча, криза ресурсів, кризова аситуація із забрудненням планети, значні кліматичні зміни, скорочення генетичної різноманітності людських рас.

Щоб вижити людство повинно розробити і впровадити сучасні екологічні заходи (технологічні, законодавчі, планувальні, санітарно-технічні, організаційні...), змінити екологічну культуру, екологічну грамотність населення, розробити загальнолюдську стратегію, побороти деградацію свідомості людства і, в першу чергу – світової «еліти», яка планує скорочення чисельності людства аморальними заходами.

Нас чекає грандіозний фазовий перехід, який біосфера Землі переживала 11,5 тис років тому, коли потоп «перервав» хід цивілізації, які загубили свої душі, порушивши гармонію Всесвіту. Залишилися лише духовно продвинуті, інтелігентні, морально продвинуті люди, які розпочали новий виток планетарної еволюції.